

Терен звичайний (*Prunus spinosa* L.) - це кущ або невелике дерево 1 - 4 м заввишки, розлогий, з колючими темно-сірими, а в молодому стані червоно-бурими малоблискучими гілками та видовженими, ланцетними або видовжено - оберненояйцевидними зубчастими листками з клиновидною основою, з білими поодинокими або зібраними у пониклі зонтики квітками з подвійною п'ятичленною оцвітиною на голих квітконіжках та з темно-синіми плодами-кістянками із сизим нальотом. У народній медицині застосовуються квіти, листки, плоди, кора і корені терену, фармакологічна дія яких не однакова. Плоди проявляють в'язучу дію при розладах шлунка і кишок, колітах; препарати з квіток регулюють обмін речовин, перистальтику кишок, мають сечогінну, потогінну, гіпотензивну дію. Листя терену має легку проносну дію, поліпшує обмін речовин, є діуретичним засобом, у Швейцарії визнане як офіційна лікарська рослинна сировина. Кора і корені використовуються у народній медицині як протизапальні і потогінні засоби. Фармакологічний ефект препаратів терену зумовлений наявністю у підземних і надземних органах рослини широкого спектру біологічно активних речовин: квіти терену містять ефірну олію, ціаногенні глікозиди, флавоноїди (кверцитрин, гіперозид, кемпферол), у листках містяться вітаміни С і Е, фенолкарбонові кислоти, флавоноїди (кемпферол, кверцетин та їх глікозиди), глікозид пруназин, дубильні речовини та антоціани. У корі є значна кількість дубильних речовин, а у коренях знайдено флавоноїди і кумарини. Плоди терену містять пектинові та дубильні речовини, флавоноїди, вітаміни, стероїди, тритерпени, жирні олії.

Беручи до уваги доступність сировини, широкий спектр фармакологічної дії при різних захворюваннях, вважаємо перспективним фармакогностичне вивчення різних видів рослинної сировини терену звичайного, одержання з них активних фітосубстанцій та розробку нових оригінальних лікарських засобів та методів їх стандартизації.

Цеоліт природний – перспективний наповнювач для створення присипок

Рибачук В.Д.

Національний фармацевтичний університет, кафедра заводської технології ліків (м.

Харків, Україна)

v.d.rybachuk@gmail.com

Присипки (порошки для зовнішнього застосування) використовують при гострих запальних захворюваннях шкіри, з гігієнічної метою при підвищеному пото- і саловиділенні, для захисту шкіри від зовнішніх подразнень, іноді для кращої фіксації на шкірі мазей і паст [1].

Для виготовлення присипок зазвичай використовують хімічно індиферентні мінеральні, рідше рослинні, порошкоподібні речовини - тальк, крохмаль, бентоніт, білу глину, лікоподій та ін. В якості основи присипки вибирають речовини з огляду на їх фізичні властивості і призначення препарату. При необхідності вологопоглинання присипки приготують на основі крохмалю або бентоніту. При необхідності зменшення жиру-і потовиділення в основу присипки включають білу глину, цинку оксид або титану діоксид. У складі присипок при необхідності можуть міститися речовини, що володіють певною фармакологічною дією, наприклад, протизапальною, антибактеріальною і т.п. [3].

До присипки, що застосовується на ранові поверхні висуваються додаткові вимоги. Вона повинна володіти достатньою адгезивністю і затримуватись на поверхні ран, запобігати мікробній інвазії ран, володіти помірними адсорбуючими властивостями, знижувати відчуття болю, не піддаватися протеолітичному розщепленню та сприяти скороченню часу загоєння

рани. На даний час практично не існує препаратів у формі присипки які б задовольняли всім зазначеним вимогам [2]. Тому питання створення нових фармацевтичного препаратів у формі присипки, що задовольняють зазначеним вимогам є актуальним для сучасної медицини та фармації.

Природні мінерали володіють найціннішими властивостями завдяки вмісту різноманітних макро- і мікроелементів. У фармацевтичній технології як офіційна допоміжна речовина використовується природна глина біла (каолін). Однак не менш цінним за своїми властивостями є цеоліт природний. Цеоліт природний (клинотиллоліт) являє собою мінерал групи водних алюмосилікатів, що мають каркасну структуру, основними компонентами якої є іони лужних і лужноземельних металів. Він не розчиняється у воді і біологічних рідинах організму, а також має високу адсорбційну і іонообмінну здатність, здатен вбирати в себе ексудат, патогенні мікроорганізми і токсини очищуючи тим самим поверхню рани та полегшуючи її загоєння. Він також здатен витримувати термічну стерилізацію. Ці якості дозволяють застосовувати його як допоміжну речовину (формуотворювач) при розробці нових складів сорбційно-активних лікарських форм для хірургії, а також при гіпергідрозі шкіри, що супроводжується мікробною контамінацією.

Література

1. Данькевич О.С. Присипка / О. С. Данькевич // Фармацевтична енциклопедія: вид. 3-тє / під ред. акад. НАНУ Черних В. П. – К. : «Моріон», 2014. – С. 1380.
2. Присыпка в хирургической практике. Неоправданно забытая лекарственная форма? / А. В. Фролова, А. Н. Косинец, В. П. Булавкин [и др.] // Мед. журнал. – 2009. – № 4. – С. 113–116.
3. Тихонов А.И. Технология лекарств. / А. И. Тихонов, Т. Г. Ярных– Х. : Оригинал, 2006. – 703 с.

Екстрактивні речовини *Gleditsia triacanthos* Романова С. В.¹, Ільїнська Н. І.¹, Дученко М. А.²

¹Національний фармацевтичний університет, кафедра ботаніки (м.Харків, Україна)

²Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, кафедра фармацевтичної хімії (м.Вінниця, Україна)

svetvikrom@ukr.net

Гледичія (лат. *Gleditsia* L.) – рід рослин, що походять з Північної Америки, Азії та Африки. Згідно з А.К. Тахтаджяном [3], рід *Gleditsia* відноситься до відділу Magnoliophyta (або Angiospermae), класу Magnoliopsida (або Dicotyledones), підкласу Magnoliidae, надпорядку Fabanae, порядку Fabales, родини Fabaceae (або Leguminosae), підродини Caesalpinioideae, триби Caesalpinieae. Назва роду Гледичія походить від прізвища німецького ботаніка, директора Берлінського ботанічного саду Г. Гледича (нем. Johann Gottlieb Gleditsch, який жив у 1714-1796 рр. Гледичія колюча (*Gleditsia triacanthos* L.) – велике дерево, на батьківщині (Північна Америка) досягає до 42 м у висоту і до 180 см у діаметрі. Крона у гледичії колючої могутня, розлога, але негуста, за її щільністю цей вид відноситься до типу ажурно-крупних деревних порід. *Gleditsia triacanthos* поширена від заходу штату Нью-Йорк і до Пенсільванії, далі – на захід до південної частини штату Мінесота, на південь і до східної частини Канзасу та північного сходу Техасу й півночі